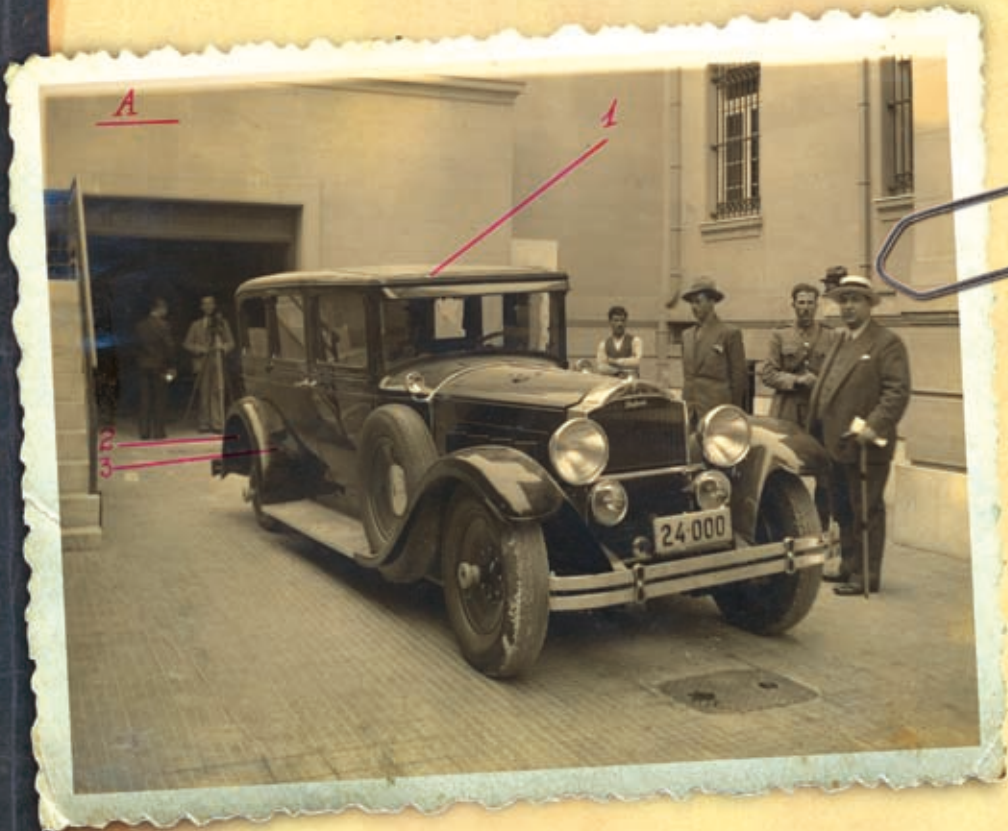

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ
«ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»
ΧΑΝΙΑ

Η δολοφονική απόπειρα εναντίον
του Ελευθερίου Βενιζέλου
6 Ιουνίου 1933

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ
«ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»

Πλατεία Έλενας Βενιζέλου, Χαλέπα, 73133 Χανιά
Τηλ.: 28210 56008, 28210 51555 Fax: 28210 56009
Email: info@venizelos-foundation.gr www.venizelos-foundation.gr

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΛΕΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Επιμέλεια: Χαρά Αποστολάκη, Βάλια Βαρουχάκη

Σχεδιασμός εντύπου: Νίκος Κοσμαδάκης - THE DESIGN BAR

Εκτύπωση εντύπου: Γραφοτεχνική Κρήτης

Φωτογραφία εξωφύλλου:

«Το αυτοκίνητο του Ελευθερίου Βενιζέλου με τα σημάδια από τις σφαίρες κατά την απόπειρα του 1933. Διακρίνονται οι αριθμοί και οι χρωματικές ενδείξεις των ανακριτικών αρχών». Από το φάκελο της ειδικής εμπειροτεχνικής πραγματογνωμοσύνης επί της απόπειρας του Ελευθερίου Βενιζέλου, Αρχείο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Προέλευση φωτογραφιών:

Όλες οι φωτογραφίες προέρχονται από το Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», εκτός από την πρώτη φωτογραφία, η οποία προέρχεται από: *Δέλτα Π.Σ., Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος: Ημερολόγια - Αναμνήσεις - Μαρτυρίες - Αλληλογραφία*, Ερμής, Αθήνα 1997.

Copyright 2009

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτηρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά την Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ISBN 978-960-9419-00-0

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ
«ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»
ΧΑΝΙΑ

Η δολοφονική απόπειρα εναντίον
του Ελευθερίου Βενιζέλου
6 Ιουνίου 1933

ΧΑΝΙΑ 2009

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης του έργου αποκατάστασης του βορειοδυτικού κτίσματος της οικίας Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων και της μετασκευής του σε χώρο μόνιμης έκθεσης του αυθεντικού αυτοκινήτου της απόπειρας εναντίον του Ελευθερίου Βενιζέλου και του πανομοιότυπου, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» θεώρησε απαραίτητο να προχωρήσει στην έκδοση του παρόντος εντύπου, στο οποίο παρατίθεται ένα σύντομο ιστορικό της δολοφονικής απόπειρας του 1933, η έκθεση πραγματογνωμοσύνης που συντάχθηκε από την ανακριτική αρχή τον Ιούνιο του ίδιου έτους, καθώς και χαρακτηριστικές φωτογραφίες που συνδέονται με το γεγονός.

Επίσης, δίδεται κατάλογος με τα ονόματα των δωρητών των δύο αυτοκινήτων, καθώς και των χορηγών για τη δημιουργία του ειδικού εκθεσιακού χώρου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

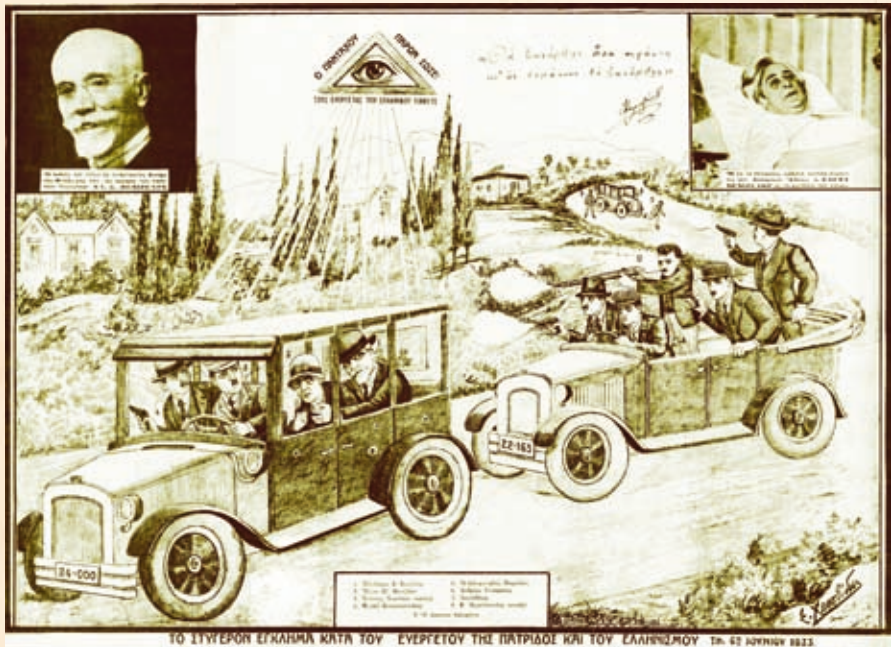
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος αν και υπήρξε ο σημαντικότερος πολιτικός της σύγχρονης Ελλάδας, δέχθηκε πολλές δολοφονικές απόπειρες κατά της ζωής του. Εκτός από τις γνωστές απόπειρες στο σιδηροδρομικό σταθμό της Λυόν, στο Παρίσι το 1920 και στη λεωφόρο Κηφισίας το 1933, έγιναν δύο ακόμη, στις Αρχάνες Ηρακλείου στις 5 Αυγούστου 1897 και στη Θεσσαλία το 1912. Βέβαια υπήρξαν και άλλες προσπάθειες από τους πολιτικούς του εχθρούς να του αφαιρέσουν τη ζωή, οι οποίες παρέμειναν στο στάδιο του σχεδιασμού, καθώς για διάφορους λόγους ματαιώθηκαν χωρίς να τεθούν σε εφαρμογή. Συγκεκριμένα στη Θεσσαλονίκη το 1917, στην Αθήνα το Μάρτιο του 1918 και πάλι λίγο αργότερα τον ίδιο χρόνο, το καλοκαίρι του 1932 στη Λαμία, στην αίθουσα της Βουλής την 5η Μαΐου του 1933, στο σπίτι του απέναντι από το Βυζαντινό Μουσείο το 1933 και τέλος στο Φάληρο το ίδιο έτος.

Τα ζεύγη Βενιζέλου και Δέλτα στο σπίτι των τελευταίων, στην Κηφισιά.

Το πολιτικό σκηνικό της εποχής

Η απόπειρα δολοφονίας κατά του Ελευθερίου Βενιζέλου το 1933 είχε άμεση σχέση με το πολιτικό πλαίσιο της εποχής. Την επομένη των εκλογών της 5ης Μαρτίου του 1933 εκδηλώθηκε στρατιωτικό κίνημα με πρωταγωνιστή τον Νικόλαο Πλαστήρα, που είχε σκοπό να εμποδίσει το Λαϊκό Κόμμα να σχηματίσει κυβέρνηση. Το κίνημα αυτό απέτυχε, διότι δεν υιοθετήθηκε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο κατάφερε, όμως, σοβαρότατο χτύπημα κατά της βενιζελικής παράταξης. Αμέσως, ορίστηκε μεταβατική κυβέρνηση από τον Αλέξανδρο Οθωναίο και στις 10 Μαρτίου 1933 ορκίζεται Πρωθυπουργός ο Παναγής Τσαλδάρης. Μετά την αποτυχία του κινήματος, ο Πλαστήρας πρόλαβε να διαφύγει στο εξωτερικό.

Λαϊκή λιθογραφία με αναπαράσταση της δολοφονικής απόπειρας εναντίον του Ελευθερίου Βενιζέλου στη λεωφόρο Κηφισίας, 1933.

Στις 11 Μαΐου, στη Βουλή, ο Ιωάννης Μεταξάς κατέθεσε πρόταση να διωχθεί ποινικά ο Ελευθέριος Βενιζέλος για το κίνημα Πλαστήρα. Η συζήτηση ορίστηκε για την 15η Μαΐου 1933.

Στην κατάμεστη αίθουσα της Βουλής ο Μεταξάς έλαβε πρώτος το λόγο και εξέθεσε επί δύο ώρες τα γεγονότα της 5ης και 6ης Μαρτίου. Στη συνέχεια μίλησε ο Βενιζέλος, που δεν αναφέρθηκε στην κατηγορία που του προσήπταν, αλλά στο αποτυχημένο πραξικόπημα και τη στάση του απέναντι σ' αυτό.

Η αγόρευση του Βενιζέλου συνεχίστηκε ως τη φράση: *«Είχον λοιπόν ένα στρατηγόν επαναστάτην, όπως με κατηγορήσαν, ο οποίος προσέφερε μεγάλας υπηρεσίας εις τον τόπον...»*. Με το άκουσμα της φράσης αυτής οι κυβερνητικοί βουλευτές ξεσηκώθηκαν και ακολούθησε πανδαιμόνιο· ο Βενιζέλος διαπίστωσε ότι ήταν αδύνατο να διατηρηθεί η τάξη και κατέβηκε από το βήμα φανερά εκνευρισμένος.

Μετά από λίγο επέστρεψε, αλλά επανέλαβε την αναφορά του στον Πλαστήρα. Ο πρωθυπουργός Παναγής Τσαλδάρης, για να προλάβει πιθανή σύρραξη μεταξύ των βουλευτών των δύο παρατάξεων, δήλωσε ότι έληξε η συνεδρίαση. Όπως αποδείχθηκε αργότερα, ήταν και η τελευταία αγόρευση του Βενιζέλου στη Βουλή (15 Μαΐου 1933).

Η πολιτική ζωή της χώρας παρέμενε ταραγμένη μέχρι και την 6η Ιουνίου 1933, ακριβώς τρεις μήνες μετά το κίνημα Πλαστήρα. Το γεγονός ότι ο Βενιζέλος δεν ήταν πια στην εξουσία δεν περιόρισε τις εναντίον του εχθρικές διαθέσεις –ήταν άλλωστε επικεφαλής μιας εξαιρετικά μαχητικής αντιπολίτευσης. Η εξόντωσή του εξακολουθούσε να αποτελεί στόχο.

Το αυτοκίνητο του Ελευθερίου Βενιζέλου με τα σημάδια από τις σφαίρες κατά την απόπειρα του 1933. Διακρίνονται οι αριθμοί και οι χρωματικές ενδείξεις των ανακριτικών αρχών. Από το φάκελο της ειδικής εμπειροτεχνικής πραγματογνωμοσύνης επί της απόπειρας του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Η απόπειρα δολοφονίας της 6ης Ιουνίου 1933

Το βράδυ της Τρίτης, 6ης Ιουνίου του 1933, ο Ελευθέριος Βενιζέλος θα δεχθεί μία ακόμη εναντίον του δολοφονική απόπειρα. Εκείνο το βράδυ μαζί με τη σύζυγό του Έλενα γευμάτιζαν στο σπίτι της Πηνελόπης Δέλτα στην Κηφισιά. Η γενική ατμόσφαιρα της εποχής ήταν δυσάρεστη, φήμες για επικείμενη δολοφονία του Βενιζέλου ακούγονταν συνεχώς – μάλιστα, όπως αναφέρει η Δέλτα στα Ημερολόγια της συζητήθηκαν και εκείνο το βράδυ. Ο ίδιος ο Βενιζέλος ψυχραιμότατος απαντούσε: « Ce sont les risques du métier » (Αυτοί είναι οι κίνδυνοι του επαγγέλματος!) και γελούσε αδιάφορος. Παρέμειναν εκεί μέχρι τις 10.55 μ.μ., οπότε και αναχώρησαν για να επιστρέψουν στην Αθήνα.

Στο αυτοκίνητο επιβιβάστηκε ο Βενιζέλος με την Έλενα και δίπλα στον οδηγό Ιωάννη Νικολάου, κάθισε ο υπομοίραρχος Ιωάννης Κουφογιαννάκης. Το αυτοκίνητο του προέδρου ακολουθούσε το αυτοκίνητο της ασφάλειάς του, στο οποίο επέβαιναν οι Ανδρέας Γυπαράκης,

Η Έλενα Βενιζέλου στον Ευαγγελισμό μετά την απόπειρα του 1933.

Ανδρέας Λεμπιδάκης και Ιωάννης Μαρκάκης. Οδηγός του δεύτερου αυτοκινήτου ήταν ο Φιλ. Μιχαλόπουλος.

Το αυτοκίνητο, στο οποίο επέβαινε το ζεύγος Βενιζέλου ήταν τύπου «Πακάρ» ενώ των συνοδών τύπου «Φόρντ». Το δεύτερο ήταν πιο αργό από άποψη ταχύτητας, ενώ είχε δύο πόρτες, γεγονός που δυσκόλευε την έξοδο αυτών που επέβαιναν στα πίσω καθίσματα.

Τα δύο αυτοκίνητα, με μέση ταχύτητα 50 χλμ. περίπου, έφτασαν στο Μαρούσι και πλησίασαν στο κέντρο «Παράδεισος». Στο σημείο αυτό οι άνδρες της ασφάλειας είδαν ένα αυτοκίνητο με σβησμένα φώτα να τους προσπερνά και να μένει μεταξύ του αυτοκινήτου του Βενιζέλου και του δικού τους. Όπως αποδείχθηκε αργότερα, επρόκειτο για την «Κάντιλακ» των δολοφόνων. Ταυτόχρονα, ακούστηκαν και οι πρώτοι πυροβολισμοί, που είχαν ως στόχο το αυτοκίνητο της ασφάλειας. Ένα από τα λάστιχα έσκασε και ο Ιωάννης Μαρκάκης τραυματίστηκε στο κεφάλι θανάσιμα. Οι δράστες αμέσως άρχισαν να πυροβολούν κατά

Ο οδηγός του αυτοκινήτου του Ελευθερίου Βενιζέλου, Γιάννης Νικολάου, τραυματισμένος μετά την απόπειρα της Λεωφόρου Κηφισίας.

Ο Ιωάννης Μαρκάκης, από την προσωπική ασφάλεια του Ελευθερίου Βενιζέλου, τραυματίστηκε θανάσιμα κατά την απόπειρα του 1933.

του αυτοκινήτου του Βενιζέλου. Εκείνος έσπρωξε την Έλενα στο δάπεδο του αυτοκινήτου και την ακολούθησε, ούτως ώστε να προσφέρουν τον μικρότερο δυνατό στόχο.

Ο Κουφογιαννάκης εν τω μεταξύ είχε δώσει εντολή στον οδηγό να σταματήσει για να κατέβει από το αυτοκίνητο και να αντεπιτεθεί με το πιστόλι του. Σταμάτησε και το αυτοκίνητο των δολοφόνων, οι οποίοι συνέχισαν να τους πυροβολούν. Ο Βενιζέλος κατάλαβε ότι το σταμάτημα του αυτοκινήτου ήταν εξαιρετικά επικίνδυνο και φώναξε στον οδηγό να φύγει γρήγορα. Η κίνηση αυτή του Κουφογιαννάκη αν και εξαιρετικά ριψοκίνδυνη υπήρξε σωτήρια, γιατί η «Κάντιλακ» αναγκάστηκε να σταματήσει, με αποτέλεσμα να μην προφτάσει έπειτα το αυτοκίνητο του Βενιζέλου, που κατάφερε να διαφύγει με μεγάλη ταχύτητα. Στο ύψος της Φιλοθέης, ο Νικολάου, οδηγός του αυτοκινήτου του Ελευθερίου Βενιζέλου, κατάλαβε ότι είχε σκάσει ένα από τα λάστιχα των πίσω τροχών. Αυτό μείωσε την ταχύτητά τους με αποτέλεσμα οι δολοφόνοι να τους προσεγγίσουν πάλι και να ξαναρχίσουν οι πυρο-

βολισμοί. Ωστόσο, ο οδηγός μετά και από παρότρυνση του Βενιζέλου κατάφερε για μία ακόμη φορά να διαφύγει των δολοφόνων.

Η κατεύθυνση που υπέδειξε ο Βενιζέλος στον οδηγό του ήταν ο «Ερυθρός Σταυρός», καθώς η Έλενα είχε τραυματιστεί. Ευτυχώς ο Νικολάου κατευθύνθηκε προς τον «Ευαγγελισμό», γεγονός που έσωσε τη ζωή όλων, καθώς σύμφωνα με τις καταθέσεις μαρτύρων οι δολοφόνοι είχαν προβλέψει να τους στήσουν ενέδρα στον «Ερυθρό Σταυρό» σε περίπτωση που διέφευγαν.

Η είδηση της δολοφονικής απόπειρας έγινε αμέσως γνωστή. Όλος σχεδόν ο πολιτικός κόσμος αλλά και πλήθος πολιτών έσπευσαν στον «Ευαγγελισμό» για να εκδηλώσουν τη συμπάθειά τους προς τον Βενιζέλο και τους τραυματίες. Παρ' όλα αυτά η κυβέρνηση απουσίασε από τις εκδηλώσεις αυτές. Με δήλωσή της, βέβαια, καταδίκασε τη

Ο ενωμοτάρχης της προσωπικής ασφάλειας του Ελευθερίου Βενιζέλου, Ανδρέας Λεμπιδάκης.

Ο Ανδρέας Γυπαράκης, επικεφαλής της προσωπικής ασφάλειας του Ελευθερίου Βενιζέλου.

δολοφονική πράξη, πλην όμως έμειναν πολλές σκιές για τις ευθύνες της ή την ανάμειξη μελών της στην απόπειρα.

Στις 10 Ιουνίου 1933 ο ανακριτής Τζωρτζάκης διατάσσει τη σύλληψη του Διοικητή της Γενικής Ασφάλειας, Ιωάννη Πολυχρονόπουλου, του αδελφού τού Νικόλαου, των αστυνόμων Μαρκάκου και Τζαμαλούκα και του λήσταρχου Καραθανάση.

Η δίκη των κατηγορουμένων θα ξεκινήσει στις 22 Φεβρουαρίου 1935. Κατηγορούνται συνολικά 18 άτομα, μεταξύ αυτών και δύο υψηλόβαθμοι αστυνομικοί, ο Ιωάννης Πολυχρονόπουλος και ο Αθανάσιος Δικαίος, που κατηγορούνταν ως ηθικοί αυτουργοί, με επικεφαλής τον λήσταρχο Καραθανάση, ο οποίος –ας σημειωθεί- είχε συλληφθεί από απόστρατους βενιζελικούς αξιωματικούς.

Η δίκη δεν τελείωσε ποτέ. Αναβλήθηκε «επ' αόριστον», καθώς μεσολάβησε το κίνημα της 1ης Μαρτίου του 1935. Έτσι, δύομιση χρόνια μετά την απόπειρα δολοφονίας εναντίον του Ελευθερίου Βενιζέλου οι κατηγορούμενοι απλά αποφυλακίστηκαν.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος εξερχόμενος από το Νοσοκομείο Ευαγγελισμός μετά την εναντίον του δολοφονική απόπειρα το 1933.

*Ο λήσταρχος
Καραθανάσης
(πρωτεργάτης της
απόπειρας) από τη
δίκη για τη δολοφονική
απόπειρα εναντίον του
Ελευθερίου Βενιζέλου.*

*Η Έλενα Βενιζέλου στο
διάλειμμα της δίκης
με τους Αργυρόπουλο,
Κουφογιαννάκη
και Στεφάνου.*

155A

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΙΣ
ΚΑΙ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ
ΕΠΙ
ΤΗΣ ΑΠΟΠΕΙΡΑΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ
ΤΟΥ Κ. ΒΑΚΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ.

Η πρώτη σελίδα από το πρωτότυπο κείμενο: «Ιατροδικαστική εξέταση και ειδική εμπειροτεχνική πραγματογνωμοσύνη επί της αποπείρας δολοφονίας του κ. Ελευθερίου Βενιζέλου», από το αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών & Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Απόσπασμα της Έκθεσης Πραγματογνωμοσύνης για τη δολοφονική απόπειρα εναντίον του Ελευθερίου Βενιζέλου

Στις 7 Ιουνίου 1933, μία μέρα μετά τη δολοφονική απόπειρα κατά του Ελευθερίου Βενιζέλου και της συζύγου του Έλενας, ο Υπ. Ζωρζάκης, ανακριτής του 4ου τμήματος ανέθεσε στους Γ. Γκαγκούρη και Αλ. Παππά, ταγματάρχες, και στον Σ. Λοκρέστη, λοχαγό, την πραγματογνωμοσύνη σχετικά με την κατάσταση των αυτοκινήτων του Βενιζέλου.

Αφού μετέβησαν στην οικία του Βενιζέλου έκαναν την αυτοψία στα αυτοκίνητα, ενός κλειστού τύπου «Πακάρ» υπ' αριθμόν 24000 και ενός ανοικτού τύπου «Λίνκολν – Φόρντ» υπ' αριθμόν 27579, τα οποία χρησιμοποιούνταν κατά την ώρα της δολοφονικής απόπειρας.

«...Αυτοψία υπ' αριθ. 24000 αυτοκινήτου του κ. Βενιζέλου»:

Το αυτοκίνητο τούτο καινούργες, λίαν πολυτελές τύπου (Πακάρ) αποτελείται εκ της κυρίας αμάξης φερούσης και δύο πτυσομένας θύρας και της θέσεως του οδηγού χωριζομένης εκ της κυρίας αμάξης δια του προσθίου τοιχώματος της αμάξης, όπερ χρησιμεύει και ως ερεισίνωτον του οδηγού και δια πολυτελούς υαλόφρακτου διαφράγματος.

α) Εκ των έμπροσθεν

1) Αποτύπωμα βλήματος εξοστρακισθέντος και μη διατρήσαντος το έλασμα επί της στέγης του αυτοκινήτου ολίγον άνωθεν του γεισώματος του αλεξινέρου (pare brise). Η φορά του βλήματος τούτου είναι εκ των εμπρός προς τα πίσω.

2) Αποτύπωμα βλήματος επί του αριστερού μέρους της νικελίνης ζώνης της καταληγούσης εις τους φανοστάτας των μικρών φανών. Η κατεύθυνση του βλήματος είναι λοξή ως προς τον διαμήκη άξονα

του αυτοκινήτου και εκ των εμπρός – αριστερά προς τα πίσω – δεξιά. Το βλήμα δεν διέτρησε την στεφάνη.

3) Αποτύπωμα βλήματος επί της λαμαρίνης της ευρισκομένης προ της εμπρόσθιας αριστεράς θύρας. Η κατεύθυνσις του βλήματος είναι κάθετος επί την επιφάνειαν ταύτην και λοξή ως προς τον κατά μήκος άξονα του αυτοκινήτου (εμπρός-αριστερά προς πίσω-δεξιά). Το βλήμα τούτο δεν διέτρησε την λαμαρίνα.

4) Η κρυσταλλίνη υάλου του αλεξινέμου κατεθρυπατισμένη.

β) Εκ του αριστερού πλευρού

1) Επί της οπισθίας κάτω γωνίας του πλαισίου του παραθύρου της εμπρός αριστεράς θύρας συγκέντρωσις 10 αποτυπωμάτων βλημάτων. Η διεύθυνσις των βλημάτων τούτων είναι εκ των οπίσω –αριστερά προς τα εμπρός- δεξιά. Η γωνία της διευθύνσεως ταύτης με τον διαμήκη άξονα του αυτοκινήτου είναι περίπου 50 μοίρες.

Εκ των βλημάτων τούτων τα δύο διέτρησαν την λαμαρίναν άνευ εξόδου, τα υπόλοιπα εξοστρακίσθησαν.

2) Ολίγον δεξιά της συγκεντρώσεως αποτύπωμα βλήματος επί του μεταξύ των δύο θυρών ορθοστάτου. Το βλήμα τούτο αποτελεί προφανώς μέρος της συγκεντρώσεως. Τούτο διέτρησε την λαμαρίναν αλλ' άνευ εξόδου. Η έξοδος σχηματίσθη δι' εργαλείου υπό της Επιτροπής προς διευκόλυνσιν της εξαγωγής του ενσφηνωθέντος βλήματος, και κατά συνέπειαν η μορφή του αποτυπώματος ως έχει ήδη δεν είναι η αρχική.

3) Δεξιά του αποτυπώματος βλήμα έθραυσε την υάλον της αριστερά – οπίσω θύρας σχηματίσθη ελαφρόν αποτύπωμα επί του πλαισίου της υάλου.

4) Επί της λαμαρίνης του αριστερά –εμπρός θύρας και κάτωθεν του πλαισίου του παραθύρου αυτής δύο αποτυπώματα βλημάτων. Τούτων το μιν ένα έχει κατεύθυνσιν εκ των οπίσω –αριστερά προς τα εμπρός- δεξιά και διέτρησε την λαμαρίναν άνευ εξόδου. Το άλλο έχει κατεύθυνσιν κάθετον επί την επιφάνειαν της λαμαρίνης και διέτρησεν αυτήν μετά εξόδου.

5) Το κρύσταλλο της αριστεράς —εμπρός θύρας εθρυματίσθη εκ των διατηρησάντων την λαμαρίναν βλημάτων λόγω του ότι τούτο ήτο καταβιβασμένον κατά την ώρα της αποπείρας.

6) Το κρύσταλλο της αριστεράς — οπίσω πλευράς της αράξης εθρυματίσθη. Επ' αυτού φέρονται τα ίχνη τριών προσκρούσεων βλημάτων. Εφ' όσον επί του έναντι ακριβώς παραθύρου, όπερ ήτο κλειστόν δεν σημειούται πρόσκρουσις η έξοδος των βλημάτων τούτων, ενδέχεται τα βλήματα ταύτα να εξήλθον εκ του παραθύρου της δεξιάς — οπίσω θύρας, της το κρύσταλλο ήτο καταβιβασμένο. Εν τοιαύτη περιπτώσει η κατεύθυνσις των βλημάτων τούτων είναι εκ των οπίσω — αριστερά προς τα εμπρός-δεξιά.

γ) Εκ των όπισθεν

1) Επί του δευτέρου εκ των κάτω κυκλωτερούς ελάσματος της εσχάρας του αυτοκινήτου και εις το αριστερόν αυτού μέρος οπή διαμέτρου περίπου 7 χιλιοστομέτρων εκ δίοδου βλήματος μεγάλης ρώμης. Η κατεύθυνσις του βλήματος τούτου είναι εκ των οπίσω ακριβώς. Το βλήμα τούτο μετά την διάτρησιν του κυκλωτερούς ελάσματος προσέκρουσεν επί του όπισθεν επιπέδου ελάσματος, όπερ και παρεμόρφωσεν κατά το άκρον μεθ' ό προσκρούσαν κατ' εφαντομένην επί τρίτου ελάσματος ευρισκόμενου πρό της αποθήκης βενζίνης, διέτρησε την αποθήκην ταύτην εξήλθόν.

2) Επί της οπισθίας επιφανείας του οπίσω — δεξιά αλεξιβορβόρου οπή βλήματος. Το βλήμα τούτο διατρήσαν το έλασμα προσέκρουσεν επί του ελαστικού του τροχού, όπερ και διέτρησεν, μεθ' ο διατρήσαν το έλασμα του εμπροσθίου μέρους του αλεξιβορβόρου εξήλθον.

3) Επί του ανωτέρου ελάσματος της εσχάρας και περί το μέσον αυτού εξόγκωμα βλήματος μη διατρήσαντος το έλασμα. Η φορά του βλήματος είναι εκ των οπίσω ακριβώς.

4) Επί της κατωτέρας μοίρας, του οπισθίου τοιχώματος της αράξης παρατηρούνται 10 αποτυπώματα βλημάτων. Εκ τούτων μόνον εν διέτρησεν την λαμαρίναν εξήλθόν του οπισθίου καθίσματος της αράξης. Το βλήμα τούτο μετά την διάτρησιν της λαμαρίνης προσέκρουσεν επί καλύβδινης τριάντας πάχους 2 χιλιοστομέ-

τρων του σκελετού του προσκεφαλαίου ην και έθραυσε κατά το άκρον. Το βλήμα τούτο παρουσιάζει δύο διακεκριμένες εξόδους εκ του ερεισινώτου.

5) Και του αυτού τοιχώματος της αμάξης και ολιγον ανωτέρω μεταξύ των δύο φιλέτων παρατηρούνται αποτυπώματα βλημάτων μη διατηρασάντων την λαμαρίναν. Η φορά των βλημάτων είναι εκ των οπίσω ακριβώς.

6) Επί του αυτού τοιχώματος και άνωθε του δευτέρου φιλέτου παρατηρούνται επί της λαμαρίνας 10 αποτυπώματα βλημάτων: Εκ τούτων τα 5 διέτρυσαν το έλασμα. Εκ τούτων πάλιν το τέταρτο εξήλθεν διατρέψαν το ερεισινώτον του οπισθίου καθίσματος της αμάξης. Το βλήμα τούτο μετά την διάτρησην της λαμαρίνας διέτρυσε εύλινον διάπνγμα πάχους 50 χιλιοστομέτρων και προσέκρουσεν ακολούθως επί τεραχίου καλύβδινου πάχους 4, 5 χιλιοστομέτρων όπερ και παρεδόρφωσε κατά το άκρον. Το βλήμα τούτο παρουσιάζει δύο εξόδους επί του ερεισινώτου. Εις το μεταξύ της λαμαρίνας και του ερεισινώτου διάστημα και κάτωθεν της οπής του βλήματος τούτου ανευρέθησαν τεράχια πολύβδου και περιβλήματος μάλλονκερ των 5,5.

Το έκτο μετά την διάτρησην της λαμαρίνας εισήλθεν εντός του ερεισινώτου όπου και παρέμεινεν ανευρεθέν εντός του βάρβακος του προσκεφαλαίου.

Η φθορά όλων των βλημάτων επί της επιφανείας ταύτης είναι εκ των οπίσω ακριβώς.

7) Τέλος το κρύσταλλον της οπισθίας θυρίδος της αμάξης είναι κατεθρυμματισμένον. Επί του μικρού παραπετάσματος της θυρίδος ταύτης, όπερ ήτο καταβιβασμένον κατά την ώραν της αποπείρας παρατηρούνται εξ οπαί σχηματισθήσαι υπό των διατηρασάντων το κρύσταλλον τούτο βλημάτων.

Επί του κρυστάλλου τούτου ως και επί του παραπετάσματος συνελέγησαν ψίγματα κόψεως, άτινα εξετασθέντα χημικώς διά των αντιδράσεων κρυκίνης και διφαινιλαμίνης απεδείχθη ότι ήταν κόκκοι ακάπνου πυρίτιδος ατελώς κατακαέντες.

δ) Εντός της αράξης

1) Το δεξιό κυκλωτερές κρύσταλλων του ερεισινώτου του καθίσματος του οδηγού είναι τεθραυσμένον από βλήμα, όπερ εβλήθη πιθανώς εκ των εμπρός – αριστερά προς τα οπίσω – δεξιά. Τούτο θα εβλήθη εκ του παραθύρου, της δεξιά-οπίσω θύρας, ης το κρύσταλλον ήτο καταβιβασμένον.

2) Το επί του ερεισινώτου του καθίσματος του οδηγού κρύσταλλον κατεθριμματισμένον.

3) Επί της προς το εσωτερικόν της αράξης επιφανείας του ερεισινώτου του καθίσματος του οδηγού παρατηρούνται οπαί εκ προσκρούσεως των βλημάτων των διατρησάντων το οπίσθιον τοίχωμα της αράξης. Επί των οπών τούτων ευρέθησαν ενσφηνωμένα τεράχια μόλυβδου ακανονίστου μορφής.

4) Επί του βολάν παρατηρούνται αποσπάσεις τμημάτων ευονίτου εκ προσκρούσεως βλημάτων. Τα βλήματα ταύτα αποτελούσι μέρος της συγκεντρώσεως, εκ της οποίας εν βλήμα εθρυμάτισε την ύαλον του ταχυτητομέτρου.

Επί του αυτοκινήτου τούτου και εις το αριστερόν τοίχωμα της θέσεως του οδηγού παρετηρήθησαν κηλίδες αίματος προερχόμεναι εκ αίματος ανθρώπου, ως απεδείχθη υπό των γενομένων ακολούθως βιολογικών αντιδράσεων...»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Απόφαση του Συμβουλίου των Πλημμελειοδικών Αθήνας σχετικά με την απόπειρα δολοφονίας του Ελ. Βενιζέλου την 6η Ιουνίου 1933, Συλλογή Ελευθερίου Βενιζέλου, 001/ φ. 01, 054 (14-6-1934), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Γυπαράκης Ανδρέας, Δέκα άγνωστες απόπειρες δολοφονίας του Ελευθερίου Βενιζέλου, Αθήνα 1977.

Δέλτα Πηνελόπη Σ., Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος: Ημερολόγιο - αναμνήσεις μαρτυρίες - αλληλογραφία, Ερμής, Αθήνα 1997.

ΙΑτροδικαστική εξέταση και ειδική εμπειροτεχνική πραγματογνωμοσύνη επί της απόπειρας του Ελ. Βενιζέλου, Συλλογή Ελευθερίου Βενιζέλου, 001/ φ. 01, 055Α (15-6-1933), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

ΙΑτροδικαστική εξέταση και ειδική εμπειροτεχνική πραγματογνωμοσύνη επί της απόπειρας του Ελ. Βενιζέλου (Φωτογραφία), Συλλογή Ελευθερίου Βενιζέλου, 001/ φ. 01, 055Β (15-6-1933), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Κίννας Γιάννης Ν., «Κρίσιμα γεγονότα στην πορεία των ανακρίσεων για την δολοφονική απόπειρα του 1933», Βερέμης Θάνος (επιμ.), Ελευθέριος Βενιζέλος: Κοινωνία - οικονομία - πολιτική στην εποχή του, Γνώση, Αθήνα 1989.

ΔΩΡΗΤΕΣ “PACKARD” ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Λέσχη Φιλελευθέρων - Μνήμη Ελευθερίου Βενιζέλου
Γρηγόριος Παπαδογεωργάκης
Ελευθέριος Βενιζέλος
Πάυλος Λάσκαρις

ΔΩΡΗΤΕΣ ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΗΣ “PACKARD”

John and Peggy Kokolakis
Stavros and Helene Semanderes
Harry J. Pappas
TGS PETROLEUM INC, Ted Spyropoulos
George Varouh
Emmanuel G. Zervos & Family
John & Anna Bobolakis
Mike Lilikakis
Steve and Helen Kohilakis
Pan-Cretan Association of American League of Cretans in California
- Epimenides Chapter
Emmanuel Piperakis
Cretan American Association of Miami
PAA - Orange Blossom Chapter
Cretan Association of West Palm Beach - Cretan Voice
George A. Tzitzikas
Emmanuel Tzitzikalakis
Fotis Fiotodimitrakis
John Boumakis
Cretan Association of the Carolinas - Psiloritis
George Angelakis
Peter Rodamis
Dimitrios Halivelakis

Alexander Kohilakis
Basil Kohilakis
Jon Kohilakis
Miltiadis & Helen Ahladiotis
Olga Sfinarolakis
Nick Kastrinakis
Chapter of the PAA Ariadne, San Antonio, Texas
Emmanuel Tsapakis
Joan Frangedis
Eftehis Zeimbekakis and Family
Paul Lilikakis
John G. Manos
Iakovos Kaloidas
John Doulgerakis
Emmanuel Boutsikakis
John Psaroudakis
John Sopasis
Emmanuel Tzouganos
Emanuel Boutzoukas
Paul Kouroupakis
Evangelos Legakis
Nicholas Manolakakis - Mikis Theodorakis Association of Cretans
Costas Minotakis
Costas Pitaridis
Nick Kokinakis
Kostas Vamianakis
George Zombanakis
Pan-Cyprian Association of Florida
Irene & Nick Kokkinakis
Emmanuel Georgiakakis
Erasmia C. Novotny
Και με τη συμπαράσταση της Παγκρητικής Ενώσεως Αμερικής

ΧΟΡΗΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Σύλλογος «Φίλοι Εθνικού Ιδρύματος “Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος”»

Σύλλογος Ιδιοκτητών Παλαιών Αυτοκινήτων Κρήτης

Στέφανος Βενετάκης

Ελευθέριος Γύπαρης

Νικ. Ι. Θεοχαράκης Α.Ε.

Κυριάκος & Νίκος Μαμιδάκης

Θεόδωρος Μανουσάκης

Το Σπιτικό Α.Ε.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ “PACKARD” ΑΠΟ ΑΘΗΝΑ & ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Συμβολή:

• Εκ μέρους της εταιρείας «ΑΒΑΞ. Ιωάννου – Παρασκευαΐδης» οι:

Γεώργιος Παρασκευαΐδης

Δάκης Ιωάννου

Στυλιανός Γεωργαντίδης

Κωνσταντίνος Τιμοθέου

Γεώργιος Οικονομόπουλος

Αντώνιος Κατεχάκης

Γεώργιος Αναγνώστου, ναυπηγός

• ANEK LINES

• Γερανοί Αφων Μαρνελάκη

• Νίκος Καρακουλάκης

ISBN 978-960-9419-00-0